

VALORACIÓ DELS ESTUDIANTS DE L'ÚS DE L'AVALUACIÓ PER PART DELS IGUALS EN LA MATÈRIA D'AVALUACIÓ PSICOLÒGICA

Silvia Font-Mayolas
Universita de Girona
silvia.font@udg.edu

Montserrat Planes
Universitat de Girona
montserrat.planes@udg.edu

Mª Eugènia Gras
Universitat de Girona
eugenia.gras@udg.edu

Anna Belén Gómez
Universitat de Girona
ana.gomez@udg.edu

Resum

En aquest treball es vol conèixer com els estudiants valoren l'avaluació per part dels iguals en la matèria d'Avaluació Psicològica. Es pregunta per la funcionalitat dels comentaris rebuts dels companys quant a la possible millora formal i de continguts dels propis treballs, què aporta valorar treballs dels demés i el grau d'acord en que aquesta avaluació tingués pes en la qualificació acreditativa final. Els resultats indiquen que majorment els estudiants avaluen positivament l'avaluació dels iguals i que aquesta compleix un paper formatiu. No obstant la majoria s'oposen a que tingui valor acreditatiu i alguns esmenten la poca objectivitat i les emocions negatives que genera.

Text de la comunicació

Introducció

L'avaluació de les competències assumides dins cada perfil de formació esdevé un repte pels docents en el desenvolupament de l'espai europeu d'educació superior (Barà, 2009). Aquesta avaluació sol ser duta a terme majorment pel professorat si bé hom pot tenir en compte un altre agent com són els propis estudiants mitjançant la pràctica de la coavaluació o avaluació entre iguals (Ibarra i Rodríguez, 2010; Vicerectorat de Docència i Política Acadèmica de la Universitat de Girona, 2007).

La coavaluació o avaluació entre iguals, amb o sense pes en la qualificació final acreditativa, s'ha anat estenent a una àmplia diversitat d'estudis universitaris (Barrios, Iranzo, Soler i Tierno, 2006; Ruiz i Acedo, 2011).

En la matèria troncal "Psicometria i Avaluació" (12 crèdits ECTS), mòdul anual de segon curs del Grau en Psicologia a la Universitat de Girona, les hores de treball dirigit dels estudiants es concreten en l'elaboració de dos treballs de grup consistents en aplicar un procés d'avaluació psicològica real. Quan acaba el termini de lliurament del primer treball de grup, la docent penja al moodle del mòdul tots els treballs de manera que tots els estudiants tenen accés a la tasca dels iguals. Com a activitat d'avaluació es demana que cada grup revisi el treball d'un altre grup. Per a que la activitat es dugui a terme de forma ordenada s'organitzen els grups per parelles numèriques de forma que el grup 1 revisa el treball del grup 2 i a la inrevés. Així mateix es sol.licita que cada grup llegeixi el treball indicat i elabori un document on esmenti i argumenti els elements positius del treball i els elements a millorar de forma constructiva. Aquests

documents són penjats pels mateixos membres dels grups al fòrum del moodle del mòdul en accés obert a tot el grup classe. Aquest procés el reproduïx quan finalitza el termini de lliurament del segon treball de grup.

Així doncs cada grup fa aportacions per al foment de l'aprenentatge d'un altre grup i alhora rep retroalimentació del grup del qual ha revisat el treball. No obstant, l'agent avaluador de la qualitat del treball i de les revisions en quant a qualificació acreditativa és únicament la docent.

Els objectius del present treball són:

- Conèixer si els estudiants consideren que les aportacions dels companys els han estat útils per millorar elements formals i de contingut dels seus propis treballs.
- Descriure què ha suposat als estudiants el fet d'haver de valorar el treball d'un altre grup de companys.
- Saber el grau d'acord amb que els estudiants acceptarien que els companys puntuessin el seu treball amb una qualificació numèrica amb o sense pes en l'avaluació del mòdul.

Mostra:

Els participants (N = 59) són els estudiants matriculats al mòdul obligatori "Avaluació i Psicometria" del Grau en Psicologia de la Universitat de Girona en l'any acadèmic 2011/12.

Instruments i Procediment:

S'ha utilitzat un autoinforme d'elaboració pròpia que inclou enunciats en relació a la utilitat de la metodologia docent emprada i a la possibilitat d'incorporar a la valoració dels companys una qualificació numèrica, valorats amb l'escala: gens, una mica, força i molt.

Resultats:

En relació al primer objectiu (taula 1), s'observa que un 30,5% dels estudiants consideren que aquest tipus de metodologia els ha permès millorar la presentació formal del treball entre força i molt, un 33,9% una mica, mentre que un 35,6% respon que no els ha estat gens útil. Quan es pregunta si les aportacions dels companys han servit per millorar l'expressió escrita dels treballs, més de la meitat dels participants contesten que no hi ha hagut millora i una quarta part informen d'una mica de millora. En canvi, quan es demana si les aportacions dels companys han estat útils per millorar el contingut dels treballs sobre el bon avaluador, el 39,7% responen entre força i molt i un 25,4% una mica.

Taula 1: Distribució dels estudiants segons la consideració de la utilitat de les aportacions dels companys per a millorar elements formals dels seus propis treball. n (%)

	Gens	Una mica	Força	Molt
Les aportacions dels companys al Fòrum respecte al meu treball m'han estat útils per:				
Millorar la presentació formal del treball (ús d'índex, numeració pàgines, revisió ortogràfica, bibliografia etc.)	21 (35,6)	20 (33,9)	14 (23,7)	4 (6,8)
Millorar l'expressió escrita del treball (sintaxi, vocabulari, etc.)	32 (54,2)	15 (25,4)	10 (17)	2 (3,4)
Prendre consciència d'elements del paper del bon avaluador que no havia tingut presents.	10 (17,2)	25 (25,4)	16 (27,6)	7 (12,1)

Quant al segon objectiu, s'observa que tres de cada quatre estudiants informen que la tasca d'avaluació sol comportar més temps del previst (taula 2). Així mateix es detecta que gairebé la

meitat dels participants han tingut una mica de dificultat, i un de cada quatre força dificultat, per valorar la qualitat dels treballs dels companys. Pel que fa a la utilitat d'aquesta metodologia, un 66% dels enquestats consideren que haver de valorar treballs dels companys els ha ajudat entre força i molt a adonar-se de la complexitat de la tasca d'avaluar. Alhora aquest tipus de metodologia ha encoratjat una mica (42,3%) i entre força i molt (42,4%) als estudiants a llegir altres treballs dels companys de classe.

Taula 2: Distribució dels estudiants segons què els ha suposat haver de valorar el treball d'un altre grup de companys. n (%)

	Gens	Una mica	Força	Molt
Haver de revisar el treball d'un altre grup m'ha suposat:				
Més temps del previst.	13 (23,2)	30 (53,6)	11 (19,7)	2 (3,57)
Dificultat per valorar la qualitat del treball (què és correcte, què és incorrecte, què destaca, què cal millorar).	14 (24,1)	28 (48,3)	15 (25,9)	1 (1,7)
Dificultat per fer referència als elements a millorar del treball (cerca d'un vocabulari i to adients).	19 (32,8)	20 (34,5)	18 (31)	1 (1,7)
Adonar-me de forma pràctica de la complexitat d'avaluar.	2 (3,6)	17 (30,4)	32 (57,1)	5 (8,9)
Engrescar-me a mirar altres treballs de la classe (més enllà del que em toqués revisar) i a aprendre (què fer i què no fer) per comparació amb el meu.	9 (15,3)	25 (42,3)	18 (30,5)	7 (11,9)

Seguint amb el primer i segon objectiu, s'han recollit un total de 19 aportacions directament autoinformades (taula 3). Aquestes respostes s'han agrupat en tres categories: un pro (aprenentatge a partir dels companys) i dos contres (percepció de manca d'objectivitat i generació d'emocions negatives).

Taula 3: Altres respostes aportades directament pels estudiants en relació a l'ús de valoracions dels companys

Altres respostes en relació a l'ús de valoracions dels companys	
Categories	Respostes
Aprentatge a partir dels companys (n = 9)	Adonar-me que és més fàcil detectar si el treball dels altres inclou tot el que s'ha esmentat a classe que no pas tenir-ho en compte a la redacció del treball propi.
	Llegir i comparar els altres treballs amb el teu, t'enriqueix.
	És útil per veure la metodologia de treball dels companys.
	És útil per veure els propis errors.
	Et permet veure altres maneres d'elaborar el treball.
	Et permet veure errors que són fàcils de cometre i que puguis rectificar-los.
	Ajuda a veure altres formes de mirar les coses.
	Fomenta l'objectivitat
Ajuda a ser crítics.	
Percepció de manca d'objectivitat (n = 5)	Crec que és poc objectiu que companys revisin els nostres treballs.

	<p>Crec que els treballs a avaluar no haurien d'estar identificats amb el nom, així l'avaluació seria més objectiva.</p> <p>Els treballs haurien de ser anònims per poder fer un bon feedback sense que la coneixença pugui influir en el que escrius.</p> <p>Penso que pot ser una mica subjectiu el fet de valorar certs aspectes d'un grup que coneixes.</p> <p>Per valorar els treballs dels companys ens guiem pel seu rostre.</p>
Generació d'emocions negatives (n = 5)	<p>Por a que els comentaris dels companys influeixin molt en la professora.</p> <p>Em molesta veure que no hi ha el mateix compromís en tots els grups a l'hora de revisar els treballs.</p> <p>Les crítiques dels companys no solen ser gens constructives, sinó tot el contrari, cosa que et pot desmotivar molt igualment que hagi fet un bon treball.</p> <p>Plantejament per part de la docent com a crítiques constructives mentre que el grup que ens va avaluar no ho va desenvolupar així i això ens va generar desmotivació.</p> <p>Crec que la revisió dels companys (tant la feta com la rebuda) no ha gaudit d'uns criteris uniformes i les participacions han estat més de "cara a la galeria". Crec que la majoria no han estat prou professionals. No m'ha agradat.</p>

En relació al darrer objectiu (taula 4), s'observa que el 70,2% dels estudiants estarien entre una mica i molt d'acord en que la valoració que els companys fan del seu treball s'acompanyés d'una qualificació numèrica que no es tingués en compte en la nota final del mòdul. Per contra, un 70,2% manifesten el seu desacord amb que aquesta qualificació numèrica tingués algun pes en la nota final del mòdul.

Taula 4: Distribució dels estudiants en funció del grau d'acord amb què acceptarien que els companys puntuessin el seu treball amb una qualificació numèrica amb o sense pes en l'avaluació del mòdul. n (%)

	Gens	Una mica	Força	Molt
Pel que fa a la qualificació...				
Estaria d'acord en que la valoració que els companys fan del meu treball inclogués una qualificació numèrica, encara que sense pes en la qualificació al mòdul.	17 (29,8)	14 (24,6)	20 (35,1)	6 (10,5)
Estaria d'acord en que la valoració que els companys fan del meu treball inclogués una qualificació numèrica, que tingués pes en la qualificació al mòdul.	40 (70,2)	10 (17,5)	4 (7)	3 (5,3)

Conclusions

Els estudiants fan una valoració positiva quant a la utilitat de la revisió que els iguals fan dels seus treballs, principalment pel que fa al contingut del treball i a la presentació formal, i en menor mesura quant a sintaxi.

Així mateix els participants tendeixen a estar d'acord en que aquesta metodologia els ha estat profitosa per adonar-se de la dificultat quant a temps i complexitat que comporta fer una bona avaluació. Aquest resultat es troba en la línia de treballs previs amb l'ús de coavaluació o avaluació entre iguals on s'ha observat que aquest tipus d'avaluació ha jugat un paper d'instrument formatiu (Barrios et al., 2006; Inda et al., 2008).

A les valoracions positives de l'ús de la coavaluació, s'hi afegeixen els comentaris directament informats aglutinats dins la categoria "Aprentatge a partir dels companys" i que van en la línia de confirmar el paper formatiu d'aquest tipus d'avaluació. També en treballs previs en que s'ha fer ús de la coavaluació sense pes en la puntuació acreditativa s'ha detectat aquesta forma d'avaluació com una forma potent d'aprenentatge de manera que allò que s'avalua en els iguals passa a formar part de la pròpia estructura cognitiva i procedimental (Barrios, et al., 2006).

Tot i així, els estudiants informen de la percepció de manca d'objectivitat pel fet de conèixer els autors de cada treball. Una possible via de millora en futures aplicacions d'aquesta metodologia podria ser penjar els treballs el moodle del mòdul sense noms de manera que l'avaluació fos a doble cec. A més, es recullen aportacions en relació a la càrrega emocional negativa que suposa rebre segons quin tipus de crítiques per part dels companys. Aquest és un punt que també ha estat detectat per la docent a través de tutories i e-tutories on els alumnes expressen el seu desànim per haver rebut segons quin tipus de comentaris per part dels companys. Precisament Gibbs i Simpson (2004-2005) esmenten que una de les qualitats que ha de tenir la retroalimentació per a afavorir l'aprenentatge és que sigui ben rebuda i atesa per part de l'estudiant.

La major part dels estudiants rebutgen que l'avaluació dels iguals tingui pes en la nota del mòdul. En la mateixa línia, treballs previs sobre avaluació autònoma han trobat preferència dels estudiants per l'autoavaluació en comparació a l'avaluació per part dels companys quant a motivació i adequació així com un major requeriment de supervisió del professor en l'avaluació dels iguals (Ruiz i Acedo, 2011).

Bibliografia

- Barà, J. (2009). Presentació. A J. Gairín (Coord.) *Guia per a l'avaluació de competències en l'àrea de ciències socials* (pp. 7-8). Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.
- Barrios, C., Iranzo, P., Soler, A. i Tierno, J.M. (2006). La co-evaluación y la autoevaluación dentro del sistema evaluativo de una asignatura de la carrera de Pedagogía. Comunicación presentada en el *4º Congreso Internacional de Docencia Universitaria e Innovación (CIDUI)*, celebrado en Barcelona del 5 al 7 de Juliol.
- Gibbs, G. i Simpson, C. (2004-05). Does your assessment support your students' learning? *Learning and Teaching in Higher Education*, 1, 3-31.
- Ibarra, M.S. i Rodríguez, G. (2010). Los procedimientos de evaluación como elementos de desarrollo de la función orientadora en la universidad. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía (REOP)*, 21 (2), 443-461.
- Inda, M., Álvarez, S. i Álvarez, R. (2008). Métodos de evaluación en la enseñanza superior. *Revista de Investigación Educativa*, 26 (2), 539-552.

Ruiz, F. i Acedo, M.A. (2011). Una experiencia sobre la evaluación autónoma aplicada a los alumnos de la licenciatura de Administración y Dirección de Empresas. Comunicació presentada al *Congrés UNIVEST*, celebrat a Girona el 16 i 17 de Juny.

Vicerectorat de Docència i Política Acadèmica de la Universitat de Girona (2007). *5. Avaluació de l'aprenentatge*. Girona: Universitat de Girona.

Qüestions i/o consideracions per al debat

Com podem incidir en reduir l'emocionalitat negativa que les valoracions dels iguals generen en ocasions en els estudiants?

Quines estratègies podrien ser útils per fomentar una major acceptació de la coavaluació amb ponderació en la qualificació?